

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**Географічний факультет
Кафедра країнознавства та туризму**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою географічного факультету
від "28" січня 2019 р., протокол №6

Голова Вченої ради географічного
факультету, декан географічного факультету

Я.Б. Олійник

**ПРОГРАМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
додаткового вступного випробування
до Київського національного університету імені Тараса Шевченка
для здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 242 – «Туризм» за освітньою програмою
«Туризм» на денну форму навчання**

Київ - 2019

Додаткове вступне випробування для конкурсного відбору вступників до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2019 році для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 242 «Туризм» на денну форму навчання складається із п'ятдесяти завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали. Кожна неправильна відповідь оцінюється у 0 балів.

Максимальна кількість балів складає 100 балів.

Мінімальна кількість балів, що дає право вважати вступне випробування успішним, повинна становити не менше 60 балів.

Час, відведений на іспит, складає 90 хв.

Голова фахової
атестаційної комісії

Розглянуто та ухвалено на засіданні Навчально-методичної комісії географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка «17» 12_____ 2018 року (протокол № 8).

ЗМІСТ

БЛОК 1. ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА	4
БЛОК 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ	7
Зразок білета вступних випробувань	10

ВСТУП

Метою додаткового вступного іспиту до магістратури на спеціальність «Туризм» за освітньо-науковою програмою «Туризм» другого (магістерського) рівня вищої освіти є формування контингенту студентів шляхом оцінки знань та навичок вступників із дисциплін, які включені переважно до нормативного блоку або блоку вибору вищого навчального закладу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм».

Вимоги до здібностей та рівня підготовленості вступників. Успішне засвоєння навчальної програми освітнього ступеня магістра потребує від вступників наявності базової вищої освіти, а також здібності до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін.

Зміст програми додаткових вступних іспитів. Програма додаткового вступного іспиту з туризмознавства має інтегрований характер і включає питання таких модулів:

Модуль 1. Основи туризмознавства/Основи туризму», «Географія туризму»;

Модуль 2. Організація туризму («Організація обслуговування в готелях», «Організація харчування туристів», «Організація транспортних подорожей і екскурсій», «Транспортні послуги і туризмі».

Порядок проведення вступних випробувань визначається «Правилами прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка».

Формою проведення додаткового вступного випробування є письмові тести.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Суспільні функції туризму

Тема 1. Туризм як суспільне явище та об'єкт пізнання

Поняття про туризм, його визначення за Законом України «Про туризм» та міжнародними документами. Суспільні функції туризму: рекреаційна, культурна, просвітницько-виховна, економічна, екологічна, соціальна тощо. Чинники розвитку туризму: науково-технічний прогрес, урбанізація, зростання культурно-освітнього рівня населення. Зміна умов та способу життя як рушійна сила розвитку туризму і ускладнення його суспільних функцій, глобалізаційні ознаки туризму.

Аспекти дослідження туризму: географічний, історичний, економічний, екологічний, культурологічний, соціальний, психологічний, інформаційно-технологічний, політологічний, педагогічний тощо. Формування туризмології як науки про туризм.

Тема 2. Структура туризму

Підходи до класифікації. Класифікація туризму за формами: самодіяльний, організований; індивідуальний, груповий; клубний, соціальний. Класифікація за рівнем: міжнародний, внутрішній. Класифікація за напрямками: активний, екологічний, екскурсійний, рекреаційний. Класифікація за видами (мотивацією): гірсько-лижний, культурно-просвітницький, розважальний, курортно-лікувальний, релігійний, діловий та конгресно-науковий, етнічний, сільський тощо. Класифікація за засобами долання простору: пішохідний, кінний та гужовий, водний, автомобільний, повітряний. Класифікація за цільовою аудиторією: дитячо-юнацький, молодіжний, сімейний, тощо. Класифікація за ринковими ознаками: масовий, елітарний, екзотичний. Особливості кожного структурного елементу.

Тема 3. Самоорганізація туристичного процесу

Етапи самоорганізації. Форми самоорганізації туризму: активна, клубна. Активний туризм: спортивний, оздоровчий, екологічний, транспортний. Особливості спортивного туризму. Організація спортивних походів та визначення їх категорійності. Літні та зимові походи. Види та форми оздоровчого туризму (прогулянки, рекреаційні заняття). Екологічний туризм: підходи до визначення. Теорія та практика екологічного туризму. Організація індивідуальних транспортних подорожей та їх планування. Клубна самоорганізація в туризмі: історія, сьогодення.

Тема 4. Туризм як сфера економічної діяльності. Індустрія туризму

Специфічні риси туристичної послуги. Бізнесова складова туристичної діяльності. Соціалізація турдіяльності. Екологічний імператив в турдіяльності. Поняття про індустрію туризму як міжгалузевий комплекс із задоволення потреб подорожуючої людини. Структура індустрії туризму: організаційна, функціонально-галузева, територіально-господарська, її елементи. Рівні організації індустрії туризму: глобальний (міжнародний), національний, регіональний, місцевий. Поняття про туристичний кластер, принципи його формування та організації.

Тема 5. Правові засади туристичної діяльності

Законодавчо-нормативна база туризму. Національне законодавство: Закон України «Про туризм». Основні документи нормативної бази в сфері гостинності, транспорту, галузі туризму. Туристичні формальності. Поняття про туристичні формальності: візові, митні, страхування. Міжнародні документи та організації з регулювання туристичної діяльності. Історична довідка з розвитку міжнародного співробітництва в сфері туризму. Всесвітня туристична організація (ВТО), її функції та структура. Участь України в системі ВТО. Багатосторонні та двосторонні угоди в сфері туризму. Туристична політика. Поняття про туристичну політику. Механізми державного та міжнародного регулювання туристичної діяльності.

Системи підготовки кадрів для туризму. Європейська, американська системи підготовки кадрів для туризму. Структура та рівні підготовки кадрів. Стандартизація освіти в туризмі. Університетська освіта в системі підготовки кадрів для туризму.

Вітчизняний досвід підготовки кадрів для туризму. Види навчальних закладів України, які готують кадри для туризму. Класифікатор професій в туризмі.

Наукова складова в підготовці кадрів для туризму.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Історія та географія туризму

Тема 1. Основні етапи розвитку світового туризму.

Передісторія (мандрівки, експедиції); початковий (активний); динамічний (формування індустрії); сучасний (глобальні проблеми). Передісторія розвитку туризму в світі: Геродот та мандрівники античної доби; паломницький рух середньовіччя; епоха Великих географічних відкриттів; «аристократичне подорожування».

Історія туризму: Т. Кук і закладання основ турдіяльності; взаємозв'язок «революцій» на транспорті та в туризмі; регіональні особливості активного етапу розвитку туризму (друга половина XIX ст. – початок XX ст.); загальні особливості та регіональні відміни у формуванні індустрії туризму (50-80-ті роки XX ст.); туризм на етапі глобалізації (90-ті роки XX ст. – початок XXI ст.) – безпека, екологія, геоторіальність.

Тема 2. Основні етапи розвитку туризму в Україні.

Початок розвитку туризму в XIX ст., перші туристичні організації; розвиток туризму на початку XX ст. та у міжвоєнний період (20-30-ті роки XX ст.), форми організації турдіяльності та розвиток індустрії туризму. Розвиток туризму у 50-80-х роках XX ст., регіональні особливості. Розвиток туризму за часів Незалежності, його проблеми в країні на сучасному етапі.

Тема 3. Туристичні ресурси

Туристичні ресурси та умови здійснення туристичної діяльності, їх класифікація.

Підходи до класифікації туристичних ресурсів. Природно-рекреаційні (рельєф, клімат, гідрографія, ландшафти, бальнеологічні ресурси); культурно-історичні (археологічні, архітектурні, монументального мистецтва, пам'ятки історії та культури); етнічні (елементи матеріальної та духовної традиційної культури) туристичні ресурси. Туристсько-рекреаційні об'єкти: національні парки, історико-культурні заповідники, тощо). Музеї в структурі туристичних ресурсів.

Умови розвитку туризму. Поняття та класифікація умов: топологічні, транзитні, економічні, соціально-демографічні, екологічні, інфраструктурні, політико-правові.

Базові поняття: територіально-рекреаційна система (TRC), рекреаційно-туристичний комплекс, туристична дестинація: принципи формування та функціонування.

Тема 4. Географія туризму світу

Рекреаційно-туристичне районування: підходи та принципи. Схеми районування: авторські, організаційні. Туристичне макрорайонування UNWTO. Рейтингування в туризмі: основні показники. Країни-лідери туристичного процесу.

Туристсько-країнознавча характеристика США, Канади, Мексики, Великобританії, Франції, Іспанії, Італії, Німеччини, Польщі, Китаю, Австрії, Туреччини, Індії, Єгипту, Австралії.

Тема 5. Географія туризму України

Туристичні ресурси України: природно-рекреаційні, історико-культурні. Підходи та схеми рекреаційно-туристичного районування України.

Рекреаційно-туристичний потенціал Волині, Галичини, Карпат, Криму, Причорномор'я, Приазов'я, Поділля, Буковини, Середньої Наддніпрянщини, Запоріжжя, Полісся, Слобожанщини, Донщини.

Основні туристичні дестинації України. Курорти України, їх класифікація та характеристика.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 Організація гостинності в туризмі

Тема 1. Організація готельної справи

Класифікація: послуги розміщення, харчування, дозвілля.

Заклади, що надають послуги розміщення, їх види. Класифікація закладів розміщення.

Поняття про готельні мережі. Технологія готельної справи. Організація обслуговування туристів в готелях та інших закладах розміщення.

Тема 2. Організація харчування туристів

Класифікація закладів харчування. Загальні принципи організації харчування туристів. Основні риси технології харчування.

Тема 3. Організація послуг дозвілля в системі гостинності.

Види та форми дозвілля. Класифікація закладів дозвілля: рекреаційні, розважальні, пізнавальні, - та їх використання в туризмі

Тема 4. Транспортні послуги в туризмі

Використання різних видів транспорту в туризмі: залізничного, автомобільного, водного, повітряного. Принципи організації залізничних подорожей. Особливості автотуризму. Загальні положення організації

автобусних турів. Авіап перевезення в туризмі. Використання інших видів транспорту в туризмі (гужовий, повітряні кулі, космічний тощо).

Круїзний туризм: річкові, морські та змішані круїзи.

Форми організації транспортних подорожей. Чартери та чартерні умови.

Тема 5. Організація подорожей та екскурсій

Поняття про туристичний продукт (турпродукт). Основні типи підприємств галузі: туроператори, турагенції, їх види. Діяльність туристичного підприємства. Основні напрямки діяльності. Форми організації та розподіл функцій. Сутність туроперейтингу. Ділова документація. Ваучер (путівка) - основний документ в туризмі.

Проектування турів. Класифікація маршрутів та турів. Загальні положення та принципи методики розробки турів.

Визначення екскурсії, класифікація екскурсій та їх специфічні риси. Основи методики проведення екскурсій. Музей як об'єкт туризму і складова турпродукту. Музейні екскурсії.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Сучасний стан туризму

Тема 1. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму

Динаміка туристичного процесу. Макрорегіональні відміни в розвитку туризму. Країни-генератори туристичних потоків. Країни-рецепієнти. Найпопулярніші дестинації міжнародного туризму.

Динамічність, глобалізація, геоторізація туризму. Диверсифікація туристичного ринку: інноваційні види та форми туризму, їх характеристика. «Виклики» туризму: безпека туризму як глобальна проблема; екологічність; соціальність. Роль і діяльність міжнародних організацій в туризмі.

Тема 2. Стан туризму в Україні

Розвиток туризму за часи Незалежності, його етапи, динаміка. Особливості діяльності індустрії туризму: сфера гостинності, транспорту, туристична галузь. Галузеві диспропорції. Регіональні відміни в розвитку туризму України. Проблема туристсько-рекреаційного районування. Територіальна структура вітчизняного туризму, її особливості. Управління розвитком туризму та державна туристична політика. Проблема сталого (стійкого) розвитку туризму та напрямки її вирішення в Україні.

Рекомендована література:

А) основна:

1. Любіцева О.О., Бабарицька В.К. Туризмознавство: вступ до фаху.-К.: ВПЦ «Київський університет», 2008.-335с.

2. Смаль І.В. Географія туризму :[навч.посібник]/ Ігор Смаль – Ніжин, Видавець ПП Лисенко М.М., 2011.- 576 с.

3. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» 1995р.», 2003р.

Б) додаткова:

4. Бабарицька В.К., Любіцева О.О. Організація туризму. Навч.посібник.-К.,1998.-82с.

5. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туропреїтинг. Навч.посібник.-К., 2004.-288с.

6. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії.-К., 1998.-246с.

7. Бейдик О.О. Туристичні ресурси України. Навч.посібник.-К., Альтерпрес, 2009.- 400с.

8. Крачило Н.П. Основи туризмознавства.-К.,1980.-120с.

9. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу. Навч.посібник.-Львів: видав.центр ЛНУ ім.І.Франка, 2003.- 360с.

10. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Збірник нормативно-правових актів.-К., 2002.-640с.

11. Сміль І.В. Географія туризму та рекреація: Словник-довідник.-Тернопіль, Навчальна книга – Богдан, 2010.-208 с.

12. Туристичне країнознавство: країни-лідери туризму. Навч.посібник /за ред. проф. О.О.Любіцевої.- К.: Альтерпрес, 2008.- 436 с.

13. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. Історія туризму. Навч.посібник.-К., 2005.-320с.

14. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні. Навч.посібник.-К.,2002.-195с.

15. Холловей Дж.Кристофер, Тейлор Нейл Туристический бізнес: Пер. С 7-го англ. изд.-К.:Знання, 2007.-798 с.

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з науково-педагогічної
 роботи _____ В.А. Бугров
 «__» _____ 2019 р.

**Зразок екзаменаційного білета
 додаткового вступного випробування
 до Київського національного університету імені Тараса Шевченка
 для здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 242 – «Туризм»
 освітньою програмою «Туризм»
 на денну форму навчання**

Критерії оцінювання

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання – **100 балів**, а саме:

Екзаменаційний білет складається із п'ятдесяти завдань.

Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

Кожна неправильна відповідь оцінюється у 0 балів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	
1.	Суб'єкт туризму як суспільного явища: А) підприємство індустрії туризму Б) турист В) туроператор
2.	Подорож громадян в межах країни постійного проживання – це: А) національний туризм Б) внутрішній туризм В) в'їзний туризм Г) іноземний туризм Д) транзитний туризм
3.	Видову структуру туризму формує: а) мотивація до подорожі б) ресурсна база туризму в) мета подорожі г) інфраструктура д) умови туристичної діяльності
4.	Турпродукт – це А) тур Б) сукупність послуг, які надаються туристу під час подорожування В) специфічні споживчі блага, які задовольняють потребу подорожуючої людини у реалізації мети подорожі

5.	<p>До якої структурної складової системи туризму належить митна служба:</p> <p>а) транспортної б) фінансово-економічної в) правової</p>
6.	<p>За формою побудови тури поділяються на:</p> <p>А. Тематичні, рекреаційні, спортивні, шоп-тури, спортивні Б. Індивідуальні, групові, сімейні В. Інклюзив-тури та пекідж-тури Г. Рекламні та інформаційні тури</p>
7.	<p>До спеціалізованих туристичних послуг відносяться:</p> <p>А. Послуги засобів розміщення, підприємств харчування, транспортних та страхових компаній Б. Послуги лікування, спортивні, побутові, торговельні та індустрії розваг В. Послуги турагентств, туроператорів, туристичних бюро, екскурсійних бюро, бюро подорожей та екскурсій</p>
8.	<p>До Північно-Американського туристичного регіону належать країни:</p> <p>А. Куба Б. Мексика В. Канада Г. Сполучені Штати Америки Д. Сінгапур</p>
9.	<p>В чому специфіка готельної послуги?</p> <p>А. платна, мінливої якості, розрахована на непостійну клієнтуру Б. невідчутна, не може зберігатися і накопичуватися, має мінливу якість та нерозривність процесу обслуговування В. Надається цілорічно, не може накопичуватись, повинна відповідати вимогам клієнта</p>
10.	<p>Найпоширенішою на сучасному етапі формою організації готельного бізнесу в світі є:</p> <p>А. лізінг Б. франчайзинг В. Аренда</p>
50.	...